

چهل حدیث زیبا از امام رضا(ع)

حضرت امام رضا (علیه السلام) فرمود: هر مؤمنی که قبر امام حسین علیه السلام را کنار شط فرات (در کربلا) زیارت کند همانند کسی است که خداوند متعال را بر فراز عرش زیارت کرده باشد.

- 1- قال الامام علی بن موسی الرضا (علیه السلام) : مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَام بِشَطِّ الْفَرَاتِ، كَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فَوْقَ عَرْشِهِ. ([1])
حضرت امام رضا (علیه السلام) فرمود: هر مؤمنی که قبر امام حسین علیه السلام را کنار شط فرات (در کربلا) زیارت کند همانند کسی است که خداوند متعال را بر فراز عرش زیارت کرده باشد.
- 2- كَتَبَ (علیه السلام): أَلْبِغْ شِيعَتِي: إِنْ زِيَارَتِي تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَلْفَ حَجَّةٍ، فَقُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام): أَلْفُ حَجَّةٍ؟ قَالَ: إِي وَاللَّهِ، وَ أَلْفُ أَلْفِ حَجَّةٍ، لِمَنْ زَارَهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ. ([2])
حضرت به یکی از دوستانش نوشت: به دیگر دوستان و علاقمندان ما بگو: ثواب زیارت - قبر - من معادل است با یک هزار حج. راوی گوید: به امام جواد (علیه السلام) عرض کردم: هزار حج برای ثواب زیارت پدرت می باشد؟! فرمود: بلی، هر که پدرم را با معرفت در حقش زیارت نماید، هزار هزار - یعنی یک میلیون - حج ثواب زیارتش می باشد.
- 3- قَالَ (علیه السلام): أَوَّلُ مَا يُحَاسِبُ الْعَبْدُ عَلَيْهِ، الصَّلَاةُ فَإِنْ صَحَّتْ لَهُ الصَّلَاةُ صَحَّ مَسَاقَاتُهَا، وَإِنْ رُدَّتْ رُدَّتْ مَسَاقَاتُهَا. ([3])
فرمود: اولین عملی که از انسان مورد محاسبه و بررسی قرار می گیرد نماز است، چنانچه صحیح و مقبول واقع شود، بقیه اعمال و عبادات نیز قبول می گردد وگرنه مردود خواهد شد.
- 4- قَالَ (علیه السلام): لِلصَّلَاةِ أَرْبَعَةُ آلَافِ بَابٍ. ([4])
فرمود: نماز دارای چهار هزار در (جزء و شرط) می باشد.
- 5- قَالَ (علیه السلام): الصَّلَاةُ قَرْبَانٌ كُلُّ تَقَى. ([5])
فرمود: نماز، هر شخص باتقوا و پرهیزکاری را - به خداوند متعال - نزدیک کننده است.
- 6- قَالَ (علیه السلام): يُؤَخِّدُ الْعِلَامُ بِالصَّلَاةِ وَ هُوَ ابْنُ سَبْعِ سِنِينَ. ([6])
فرمود: پسران باید در سنین هفت سالگی به نماز وادار شوند.
- 7- قَالَ (علیه السلام): فَرَضَ اللَّهُ عَلَى الْبَشَرِ فِي الْوُضُوءِ أَنْ تَبْدَأَ الْمَرْئَةَ بِبِطْنِ ذِرَاعِهَا وَ الرَّجُلَ بِظَاهِرِ الذَّرَاعِ. ([7])
فرمود: خداوند در وضو بر زنان لازم دانسته است که از جلوی آرنج دست، آب بریزند و مردان از پشت آرنج. (این عمل از نظر فتوای مراجع تقلید مستحب می باشد).
- 8- قَالَ (علیه السلام): رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَحْيَى أَمْرَنَا، قِيلَ: كَيْفَ يُحْيِي أَمْرَكُمْ؟ وَ قَالَ (علیه السلام): يَتَعَلَّمُ عُلُومَنَا وَيُعَلِّمُهَا النَّاسَ. ([8])
فرمود: رحمت خدا بر کسی باد که امر ما را زنده نماید، سؤال شد: چگونه؟ حضرت پاسخ داد: علوم ما را فرا گیرد و به دیگران بیاموزد.
- 9- قَالَ (علیه السلام): لَتَأْمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ، وَلَتَنْتَهِنَنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ، أَوْ لَيَسْتَعْمِلَنَّ عَلَيْكُمْ شِرَارَكُمْ، فَيَدْعُو خِيَارَكُمْ فَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ. ([9])
فرمود: باید هر یک از شماها امر به معروف و نهی از منکر نمائید، وگرنه شریترین افراد بر شما تسلط یافته و آنچه که خوبان شما، دعا و نفرین کنند مستجاب نخواهد شد.
- 10- قَالَ (علیه السلام): مَنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى مَا يَكْفُرُ بِهِ ذَنْبُهُ، فَلْيَكْثِرْ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، فَإِنَّهَا تَهْدِمُ الذُّنُوبَ هَدْمًا. ([10])
فرمود: کسی که توان جبران گناهانش را ندارد، زیاد بر حضرت محمد و اهل بیتش (علیهم السلام) صلوات و درود فرستد، که همانا گناهانش - اگر حق الناس نباشد - محو و نابود گردد.
- 11- قَالَ (علیه السلام): الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ التَّسْبِيحَ وَالتَّهْلِيلَ وَالتَّكْبِيرَ. ([11])
فرمود: فرستادن صلوات و تحیت بر حضرت محمد و اهل بیت آن حضرت (علیهم السلام) در پیشگاه خداوند متعال، پاداش گفتن «سبحان الله، لا إله إلا الله، الله أكبر» را دارد.
- 12- قَالَ (علیه السلام): لَوْ خَلَّتِ الْأَرْضُ طَرَفَةَ عَيْنٍ مِنْ حُجَّةٍ لَسَاخَتْ بِأَهْلِهَا. ([12])
فرمود: چنانچه زمین لحظه ای خالی از حجت خداوند باشد، اهل خود را در خود فرو می برد.
- 13- قَالَ (علیه السلام): عَلَيْكُمْ بِسِلَاحِ الْأَنْبِيَاءِ، فَقِيلَ لَهُ: وَ مَا سِلَاحُ الْأَنْبِيَاءِ؟ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! فَقَالَ (علیه السلام): الدُّعَاءُ. ([13])
فرمود: بر شما باد به کارگیری سلاح پیامبران، به حضرت گفته شد: سلاح پیغمبران (علیهم السلام) چیست؟ در جواب فرمود: توجّه به خداوند متعال؛ و دعا کردن و از او کمک خواستن می باشد.
- 14- قَالَ (علیه السلام): صَاحِبُ الْبَغْمَةِ يَجِبُ عَلَيْهِ التَّوَسُّعُ عَلَى غِيَالِهِ. ([14])
فرمود: هر که به هر مقداری که در توانش می باشد، باید برای اهل منزل خود انفاق و خرج کند.
- 15- قَالَ (علیه السلام): الْمَرْضُ لِلْمُؤْمِنِ تَطْهِيرٌ وَ رَحْمَةٌ وَلِلْكَافِرِ تَغْذِيبٌ وَ لَعْنَةٌ، وَ إِنَّ الْمَرْضَ لَا يَزَالُ بِالْمُؤْمِنِ حَتَّى لَا يَكُونَ عَلَيْهِ ذَنْبٌ. ([15])

فرمود: مریضی، برای مؤمن سبب رحمت و آمرزش گناهانش می باشد و برای کافر عذاب و لعنت خواهد بود. سپس افزود: مریضی، همیشه همراه مؤمن است تا آن که از گناهانش چیزی باقی نماند و پس از مرگ آسوده و راحت باشد.

16- قَالَ (علیه السلام): إِذَا اكْتَهَلَ الرَّجُلُ فَلَا يَدَعُ أَنْ يَأْكُلَ بِاللَّيْلِ شَيْئًا، فَإِنَّهُ أَهْدَى لِنَفْسِهِ، وَأَطْيَبُ لِلنَّكَهَةِ. ([16])

فرمود: وقتی که مرد به مرحله پیری و کهولت سن برسد، حتماً هنگام شب - قبل از خوابیدن - مقداری غذا تناول کند که برای آسودگی خواب مفید است، همچنین برای هم خوابی و زناشویی سودمند خواهد بود.

17- قَالَ (علیه السلام): إِنَّمَا يُرَادُ مِنَ الْإِمَامِ قِسْطُهُ وَعَدْلُهُ، إِذَا قَالَ صَدَقَ، وَإِذَا حَكَمَ عَدَلَ، وَإِذَا وَعَدَ أَتَجَزَّ. ([17])

فرمود: همانا از امام و راهنمای جامعه، مساوات و عدالت خواسته شده است که در سخنان صادق، در قضاوت ها عادل و نسبت به وعده هایش وفا نماید.

18- قَالَ (علیه السلام): لَا يُجْمَعُ الْمَالُ إِلَّا بِحَمْسٍ خِصَالٍ: بِئُخْلِ شَدِيدٍ، وَ أَمَلٍ طَوِيلٍ، وَ حِرْصٍ غَالِبٍ، وَ قُطِيعَةٍ الرَّحِمِ، وَ إِثَارِ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ. ([18])

فرمود: ثروت، انباشته نمی گردد مگر با یکی از پنج خصلت:

بخیل بودن، آرزوی طول و دراز داشتن، حریص بر دنیا بودن، قطع صله رحم کردن، آخرت را فدای دنیا کردن.

19- قَالَ (علیه السلام): لَوْ أَنَّ النَّاسَ قَصَّرُوا فِي الطَّعَامِ، لَاسْتَقَامَتْ أَعْيُنُهُمْ. ([19])

فرمود: چنانچه مردم خوراک خویش را کم کنند و پرخوری ننمایند، بدن های آن ها دچار امراض مختلف نمی شود.

20- قَالَ (علیه السلام): مَنْ حَرَجَ فِي حَاجَةٍ وَ مَسَحَ وَجْهَهُ بِمَاءِ الْوَرْدِ لَمْ يَرْهَقْ وَجْهَهُ قَتَرٌ وَلَا ذَلَّةٌ. ([20])

فرمود: هرکس هنگام خروج از منزل برای حوایج زندگی خود، صورت خویش را با گلاب خوشبو و معطر نماید، دچار ذلت و خواری نخواهد شد.

21- قَالَ (علیه السلام): إِنَّ فِي الْهَنْدَبَاءِ شِفَاءً مِنْ أَلْفِ دَاءٍ، مَا مِنْ دَاءٍ فِي جَوْفِ الْإِنْسَانِ إِلَّا قَمَعَهُ الْهَنْدَبَاءُ. ([21])

فرمود: گیاه کاسنی شفای هزار نوع درد و مرض است، کاسنی هر نوع مرضی را در درون انسان ریشه کن می نماید.

22- قَالَ (علیه السلام): السَّخِيُّ يَأْكُلُ طَعَامَ النَّاسِ لِيَأْكُلُوا مِنْ طَعَامِهِ، وَ الْبَخِيلُ لَا يَأْكُلُ طَعَامَ النَّاسِ لِكَيْلَا يَأْكُلُوا مِنْ طَعَامِهِ. ([22])

فرمود: افراد سخاوتمند از خوراک دیگران استفاده می کنند تا دیگران هم از امکانات ایشان بهره گیرند و استفاده کنند؛ ولیکن افراد بخیل از غذای دیگران نمی خورند تا آن ها هم از غذای ایشان نخورند.

23- قَالَ (علیه السلام): شَبِعْنَا الْمُسْلِمُونَ لَأَمْرُنَا، الْآخِذُونَ بِقَوْلِنَا، الْمُخَالِفُونَ لِأَعْدَائِنَا، فَمَنْ لَمْ يَكُنْ كَذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَّا. ([23])

فرمود: شیعیان ما کسانی هستند که تسلیم امر و نهی ما باشند، گفتار ما را سرلوحه زندگی - در عمل و گفتار - خود قرار دهند، مخالف دشمنان ما باشند و هر که چنین نباشد از ما نیست.

24- قَالَ (علیه السلام): مَنْ تَذَكَّرَ مُصَابِتًا، فَبَكَى وَ أَبْكَى لَمْ تَبْكِ عَيْنُهُ يَوْمَ تَبْكِي الْعَيُونُ، وَ مَنْ جَلَسَ مَجْلِسًا يُحِبِّي فِيهِ أَمْرُنَا لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ. ([24])

فرمود: هر که مصائب ما - اهل بیت عصمت و طهارت - را یادآور شود و گریه کند یا دیگری را بگریاند، روزی که همه گریان باشند او نخواهد گریست، و هر که در مجلسی بنشیند که علوم و فضائل ما گفته شود همیشه زنده دل خواهد بود.

25- قَالَ (علیه السلام): الْمُسْتَتِرُ بِالْحَسَنَةِ يَعْدِلُ سَبْعِينَ حَسَنَةً، وَ الْمَذْبِيعُ بِالسَّيِّئَةِ مَحْذُولٌ، وَ الْمُسْتَتِرُ بِالسَّيِّئَةِ مَعْقُورٌ لَهُ. ([25])

فرمود: انجام دادن حسنه و کار نیک به صورت مخفی، معادل هفتاد حسنه است؛ و آشکار ساختن گناه و خطا موجب خواری و پستی می گردد و پوشاندن و آشکار نکردن خطا و گناه موجب آمرزش آن خواهد بود.

26- أَنَّهُ سُئِلَ مَا الْعَقْلُ؟ فَقَالَ (علیه السلام): التَّجَرُّعُ لِلْعَصَةِ، وَ مِدَاهَتُهُ الْأَعْدَاءُ، وَ مِدَارُهُ الْأَصْدِقَاءُ. ([26])

از امام رضا(علیه السلام) سؤال شد که عقل و هوشیاری چگونه است؟

حضرت در جواب فرمود: تحمّل مشکلات و ناملایمات، زیرک بودن و حرکات دشمن را زیر نظر داشتن، مدارا کردن با دوستان می باشد - که اختلاف نظرها سبب فتنه و آشوب نشود -.

27- قَالَ (علیه السلام): مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا بِتَحْرِيمِ الْحَمْرِ، وَ أَنْ يُقَرَّ بِأَنَّ اللَّهَ يَقَعْلُ مَا يَشَاءُ. ([1])

فرمود: خداوند هیچ پیغمبری را نفرستاده مگر آن که در شریعت او شراب و مُسکرات حرام بوده است، همچنین هر یک از پیامبران معتقد بودند که خداوند هر آنچه را اراده کند انجام می دهد.

28- قَالَ (علیه السلام): لَا تَتَرَكُوا الطَّيِّبَ فِي كُلِّ يَوْمٍ، فَإِنْ لَمْ تَقْدِرُوا فَيَوْمَ وَ يَوْمٍ، فَإِنْ لَمْ تَقْدِرُوا فَفِي كُلِّ جُمُعَةٍ. ([2])

فرمود: سعی نمائید هر روز، از عطر استفاده نمائید و اگر نتوانستید یک روز در میان، و اگر نتوانستید پس هر جمعه خود را معطر و خوشبو گردانید (با رعایت شرائط زمان و مکان).

29- قَالَ (علیه السلام): إِذَا كَذَبَ الْوَلَاءُ حُسَّ الْمَطَرُ، وَ إِذَا جَارَ السُّلْطَانُ هَاتَتْ الدُّوَلَةُ، وَ إِذَا حُسِيتِ الزَّكَاةُ مَاتَتِ الْمَوَاشِي. ([3])

فرمود: هرگاه والیان و مسئولان حکومت دروغ گویند باران نمی بارد، و اگر رئیس حکومت، ظلم و ستم نماید پایه های حکومتش سست و ضعیف می گردد؛ و چنانچه مردم زکات - و خمس مالشان را - نپردازند چهارپایان می میرند.

30- قَالَ (علیه السلام): الْمَلَائِكَةُ تُقْسِمُ أَرْزَاقَ بَنِي آدَمَ مَا بَيْنَ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ، فَمَنْ نَامَ فِيمَا بَيْنَهُمَا نَامَ عَنْ رَزَقِهِ. ([4])

فرمود: ما بین طلوع سپیده صبح تا طلوع خورشید ملائکه الهی ارزاق انسان ها را سهمیه بندی می نمایند، هرکس در این زمان بخوابد غافل و محروم خواهد شد.

31- قَالَ (علیه السلام): مَنْ فَرَّجَ عَنْ مُؤْمِنٍ فَرَّجَ اللَّهُ قَلْبَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ([5])

فرمود: هرکس مشکلی از مؤمنی را بر طرف نماید و او را خوشحال سازد، خداوند او را در روز قیامت خوشحال و راضی می گرداند.

32- قَالَ (علیه السلام): إِنْ تَعَرَّفَ الرَّجُلُ إِذَا رَأَيْنَاهُ بِحَقِيقَةِ الْإِيمَانِ وَ بِحَقِيقَةِ الْيَقَاقِ. ([6])

فرمود: همانا ما اهل بیت عصمت و طهارت چنانچه شخصی را بنگریم، ایمان و اعتقاد او را می شناسیم که اعتقادات درونی و افکار او چگونه است.

33- قَالَ (علیه السلام): لَا يَكُونُ الْمُؤْمِنُ مُؤْمِنًا إِلَّا أَنْ يَكُونَ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ: سِتَّةٌ مِنَ اللَّهِ وَ سِتَّةٌ مِنْ نَبِيِّهِ وَ سِتَّةٌ مِنْ وَلِيِّهِ، أَمَّا السِتَّةُ مِنَ اللَّهِ فَكَيْفَ الْمَنَ السِّرِّ، أَمَّا السِتَّةُ مِنْ نَبِيِّهِ مُدَارَاهُ النَّاسِ، أَمَّا السِتَّةُ مِنْ وَلِيِّهِ فَالصَّبْرُ عَلَى النَّائِبَةِ. ([7])

فرمود: مؤمن، حقیقت ایمان را درک نمی کند مگر آن که 3 خصلت را دارا باشد: خصلتی از خداوند، که کتمان اسرار افراد باشد، خصلتی از پیغمبر اسلام (صلی الله علیه و آله وسلم) که مدارا کردن با مردم باشد، خصلتی از ولی خدا که صبر و شکیبایی در مقابل شدائد و سختی ها را داشته باشد.

34- قَالَ (علیه السلام): إِنْ الصَّمْتُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْحِكْمَةِ، يَكْسِبُ الْمَحَبَّةَ، إِنَّهُ دَلِيلٌ عَلَى كُلِّ حَيْرٍ. ([8])

فرمود: همانا سکوت و خاموشی راهی از راه های حکمت است، سکوت موجب محبت و علاقه می گردد، سکوت راهنمایی برای کسب خیرات می باشد.

35- قَالَ (علیه السلام): مِنَ السُّتَةِ التَّزْوِيجُ بِاللَّيْلِ، لِأَنَّ اللَّهَ جَعَلَ اللَّيْلَ سَكْنًا، وَالتَّيَسُّاءُ إِتْمَاهُنَّ سَكْنًا. ([9])

فرمود: بهترین وقت برای تزویج و زناشوئی شب است که خداوند متعال شب را وسیله آرامش و سکون قرار داده، همچنین زنان آرام بخش و تسکین دهنده می باشند.

36- قَالَ (علیه السلام): مَا مِنْ عَبْدٍ زَارَ قَبْرَ مُؤْمِنٍ، فَقَرَأَ عَلَيْهِ «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» سَبْعَ مَرَّاتٍ، إِلَّا عَقَرَ اللَّهُ لَهُ وَلِصَاحِبِ الْقَبْرِ. ([10])

فرمود: هر بنده ای از بندگان خداوند بر قبر مؤمنی جهت زیارت حضور یابد و هفت مرتبه سوره مبارکه - إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ - را بخواند، خداوند متعال گناهان او و صاحب قبر را مورد بخشش و آمرزش قرار می دهد.

37- قَالَ (علیه السلام): الْإِخْلَاقُ الْأَكْبَرُ بِمَنْزِلَةِ الْإِب. ([11])

فرمود: برادر بزرگ جانشین و جایگزین پدر خواهد بود.

38- قَالَ (علیه السلام): أَمَّا تَغَضُّبُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ، فَلَا تَغَضُّبُ لَهُ بِأَكْثَرِ مِمَّا غَضِبَ عَلَى نَفْسِهِ. ([12])

فرمود: چنانچه در موردی خواستی غضب کنی و برای خدا برخورد نمائی، پس متوجه باش که غضب و خشم خود را در جهت و محدوده رضایت و خوشنودی خداوند، اعمال کن.

39- قَالَ (علیه السلام): خَيْرُ الْأَعْمَالِ الْحَرْتُ، تَزْرَعُهُ، فَيَأْكُلُ مِنْهُ الْبَرُّ وَ الْفَاجِرُ، أَمَّا الْبَرُّ فَمَا أَكَلَ مِنْ شَيْءٍ إِسْتَعْفَرَ لَكَ، وَ أَمَّا الْفَاجِرُ فَمَا أَكَلَ مِنْهُ مِنْ شَيْءٍ لَعَنَهُ، وَ يَأْكُلُ مِنْهُ الْبَهَائِمُ وَ الطَّيْرُ. ([13])

فرمود: بهترین کارها، شغل کشاورزی است، چون که در نتیجه کشت و تلاش، همه انسان های خوب و بد از آن استفاده می کنند.

اما استفاده خوبان سبب آمرزش گناهان می باشد، ولی استفاده افراد فاسد و فاسق موجب لعن ایشان خواهد شد، همچنین تمام پرنده ها و چرنندگان از تلاش و نتیجه کشت بهره مند خواهند شد.

40- قَالَ (علیه السلام): مَنْ تَرَكَ السَّعْيَ فِي حَوَائِجِهِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، قَضَى اللَّهُ لَهُ حَوَائِجَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ، وَ قَرَّتْ بِنَا فِي الْجَنَانِ عَيْنُهُ. ([14])

فرمود: هرکس روز عاشورای امام حسین (علیه السلام)، دنبال کسب و کار نرود (و مشغول عزاداری و حزن و اندوه گردد)، خداوند متعال خواسته ها و حوائج دنیا و آخرت او را برآورده می نماید؛ و در بهشت چشمش به دیدار ما - اهل بیت - روشن می گردد.